

ВПЛИВ ДЕКОМУНІЗАЦІЇ НА ТУРИСТИЧНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ РЕГІОНІВ

© 2017 ГАПОНЕНКО Г. І., КУЧЕЧУК Л. В.

УДК 338.48

Гапоненко Г. І., Кучечук Л. В. Вплив декомунізації на туристичну привабливість регіонів

Метою статті є дослідження впливу декомунізації на туристичну привабливість регіонів. Авторами запропоновано додати до переліку основних факторів формування туристичної привабливості (наявність туристичних ресурсів, екологічно чистого навколишнього середовища, сучасної інфраструктури та позитивного іміджу) ще й проведення заходів у рамках політики декомунізації. Вплив цього чинника розглянуто на прикладі вітчизняних регіонів. Окреслено основні проблеми розвитку туристичної індустрії України на сучасному етапі. Виявлено, що процес декомунізації значно збільшує туристичну привабливість регіонів завдяки створенню парків та музеїв радянського минулого, набуття нового іміджу міст та селищ після зміни їх назв. На сьогоднішній вплив фактора декомунізації на туристичну привабливість України поступово збільшується, але необхідним чинником розвитку всієї сфери туризму та подорожей повинна стати державна підтримка та ефективне управління галуззю.

Ключові слова: туристична привабливість, декомунізація, регіон, сфера туризму.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 12.

Гапоненко Ганна Ігорівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: rud_anechka@mail.ru

Кучечук Лариса Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: l.malakhova@karazin.ua

УДК 338.48

Гапоненко А. И., Кучечук Л. В. Влияние декоммунизации на туристическую привлекательность регионов

Целью статьи является исследование влияния декоммунизации на туристическую привлекательность регионов. Авторами предложено добавить в перечень основных факторов формирования туристической привлекательности (наличие туристических ресурсов, экологически чистой окружающей среды, современной инфраструктуры и положительного имиджа) еще и проведение мероприятий в рамках политики декоммунизации. Влияние этого фактора рассмотрено на примере отечественных регионов. Очерчены основные проблемы развития туристической индустрии Украины на современном этапе. Вывявлено, что процесс декоммунизации значительно увеличивает туристическую привлекательность регионов за счет создания парков и музеев советского прошлого, приобретения нового имиджа городов и поселков после изменения их названий. На сегодняшний день влияние фактора декоммунизации на туристическую привлекательность Украины постепенно увеличивается, но необходимым условием развития всей сферы туризма и путешествий должна стать государственная поддержка и эффективное управление отраслью.

Ключевые слова: туристическая привлекательность, декоммунизация, регион, сфера туризма.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Библ.:** 12.

Гапоненко Анна Игоревна – кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры туристического бизнеса и страноведения, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: rud_anechka@mail.ru

Кучечук Лариса Владимировна – кандидат экономических наук, доцент кафедры туристического бизнеса и страноведения, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: l.malakhova@karazin.ua

UDC 338.48

Haponenko A. I., Kuchechuk L. V. The Influence of Decommunization on the Tourism Attractiveness of Regions

The article is aimed at studying the influence of decommunization on the tourism attractiveness of regions. The authors have proposed to add to the list of the main factors of developing the tourism attractiveness (presence of tourism resources, ecologically balanced environment, modern infrastructure, and a positive image) implementing the activities within terms of the policy of decommunization. The influence of this factor has been considered on the example of domestic regions. The basic problems of development of tourism industry of Ukraine at the present stage have been outlined. It has been found that the decommunization process greatly increases the tourism attractiveness of regions through the creation of parks and museums of the Soviet past, acquiring the new image by cities and towns after changing their names. At the present time stage, influence of the factor of decommunization on the tourism attractiveness of Ukraine is gradually increasing, but a necessary condition for development of tourism and travel should be the State support and efficient management of this sector.

Keywords: tourism attractiveness, decommunization, region, tourism.

Fig.: 1. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 12.

Haponenko Anna I. – PhD (Economics), Senior Lecturer of the Department of Tourism and Country Studies, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: rud_anechka@mail.ru

Kuchechuk Larysa V. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Tourism and Country Studies, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: l.malakhova@karazin.ua

Актуальність даної статті обумовлена тим, що туризм – одна з найбільш перспективних галузей світової економіки. В умовах глобалізації туризм сприяє економічному розвитку держави, створенню нових робочих місць, валютним надходженням у структуру ВВП країни та істотному припливу інвестицій в національну економіку. Саме тому, на наш погляд, підвищення туристичної привабливості регіонів в умовах

тотальних змін у нашій державі є одним з найбільш перспективних напрямків наукових досліджень.

Дослідженням проблеми визначення туристичної привабливості території займалися такі вчені: Г. Алейнікова, Г. Бакурова, О. Бобарикіна, М. Борушак, С. Вдовін, В. Кифяк, С. Кузик, О. В. Мельник, О. Музиченко-Козловська, Г. Ковалевський, М. Омущ, Д. Очеретін, В. Славін, Е. Ушакова, М. Школа та інші. Проте вищезаз-

начені автори у своїх працях розглядали цю категорію лише з точки зору наявності необхідних ресурсів, інфраструктури та позитивного іміджу території, не враховуючи вплив процесу декомунізації, що характерний для сучасних пострадянських країн.

Розглянемо основні наукові підходи до визначення поняття «туристична привабливість», які наведено в табл. 1.

де міський житель, відпочиваючи серед незайманої природи, стає її шанувальником і безпосереднім учасником традиційних свят, обрядовості тощо. Вагомим чинником, який впливає на привабливість території, залишається політична стабільність. Вона може посилювати або послаблювати загальний імідж регіону і, внаслідок цього, впливати на економічну привабливість конкретної території [6].

Таблиця 1

Наукові підходи до визначення поняття «туристична привабливість»

Автор(-и), джерело	Визначення
Кузик С. П. [7]	Туристична привабливість – це наявність такого туристичного потенціалу території, за умови експлуатації якого забезпечується оптимальне туристично-рекреаційне навантаження, повне збереження туристичних ресурсів та можливість отримання відповідного соціально-економічного ефекту без порушення екологічної рівноваги довкілля
Музиченко-Козловська О. В. [8]	Туристично приваблива територія – це територія, яка має потенціал туристичних ресурсів, сучасну розвинену матеріально-технічну базу туризму та доступну і достатню для туриста інформацію про неї, які б відповідали потребам туристів і забезпечували досягнення максимального соціально-економічного ефекту від розвитку в її межах туристичної індустрії
Славін В. В. [11]	Туристична привабливість регіону – це сукупність його об'єктивних і суб'єктивних характеристик, матеріальних і нематеріальних факторів, що впливають на результати туристичної діяльності та визначають положення регіону для туристів і суб'єктів туристичної діяльності, що включає в себе ресурсно-інфраструктурний потенціал туристичної діяльності та соціально-інституційні ризики її здійснення на цій території
Ушакова Е. О., Вдовін С. А. [12]	Туристична привабливість регіону – це сукупність природно-кліматичних, історико-культурних і соціально-економічних об'єктів і умов, необхідних для організації обслуговування туристів у регіоні, створення і просування конкурентоспроможного туристичного продукту, здатного забезпечити значний внесок у соціально-економічний розвиток регіону (країни)
Омуш М. О. [10]	Туристично приваблива територія – це територія, яка має потенціал для розвитку туризму, сукупність економічних і психологічних характеристик регіональних туристичних комплексів, що відповідають попиту, потребам туристів, вимогам інвесторів і забезпечують досягнення передбачуваного соціально-економічного ефекту

Джерело: складено за [7; 8; 10–12].

Тобто, провівши аналіз вищезазначених визначень різних авторів, можна зробити висновок, що туристична привабливість являє собою сукупність факторів розвитку певної території, до яких можна віднести всі різновиди туристичних ресурсів, екологічне чисте довкілля, сучасну інфраструктуру, позитивний імідж і, як наслідок, конкурентоспроможний туристичний продукт. На нашу думку, про оцінці туристичної привабливості необхідно враховувати усі фактори комплексно.

Слід зазначити, що дуже важливою складовою туристичної привабливості в сучасних умовах постає якість довкілля (рівень екологічного забруднення, санітарно-гігієнічний стан водойм, повітря, ґрунтів). Неврахування цієї обставини може спричинити відчутні економічні втрати та зниження конкурентоспроможності території на ринку туристичних послуг. До актуальних заходів, спрямованих на охорону природного довкілля та підвищення привабливості туристичних територій, належить створення мережі заповідників і національних парків, де виробнича діяльність обмежується або забороняється. Прикладом екологічно безпечного використання територій та підвищення її привабливості є розвиток сільського зеленого туризму,

Чинники формування туристичної привабливості території можна згрупувати за такими рівнями, які представлені на рис. 1.

Як видно з рис. 1, до звичних факторів формування туристичної привабливості ми додали заходи в рамках політики декомунізації. Такий фактор є актуальним лише для країн колишнього комуністичного табору. На наш погляд, у сучасних умовах декомунізація має прямий вплив на туристичну привабливість регіонів. Завдяки цьому процесу туристична привабливість істотно збільшується.

Розглянемо зазначений процес на прикладі України, яка посідає одне з провідних місць в Європі за рівнем забезпеченості природними та історико-культурними ресурсами. Так, курортні та рекреаційні території нашої країни становлять близько 9,1 млн га (близько 15% від усієї території). На державному обліку перебуває понад 130 тис. пам'яток, з яких 57206 – пам'ятки археології, 51364 – пам'ятки історії, 5926 – пам'ятки монументального мистецтва, 16293 – пам'ятки архітектури та містобудування. Також в Україні функціонує 61 історико-культурний заповідник, а експлуатаційні запаси мінеральних вод дають змогу використовувати їх в обсязі понад 64 тис. куб. м на добу. У туристичній галузі

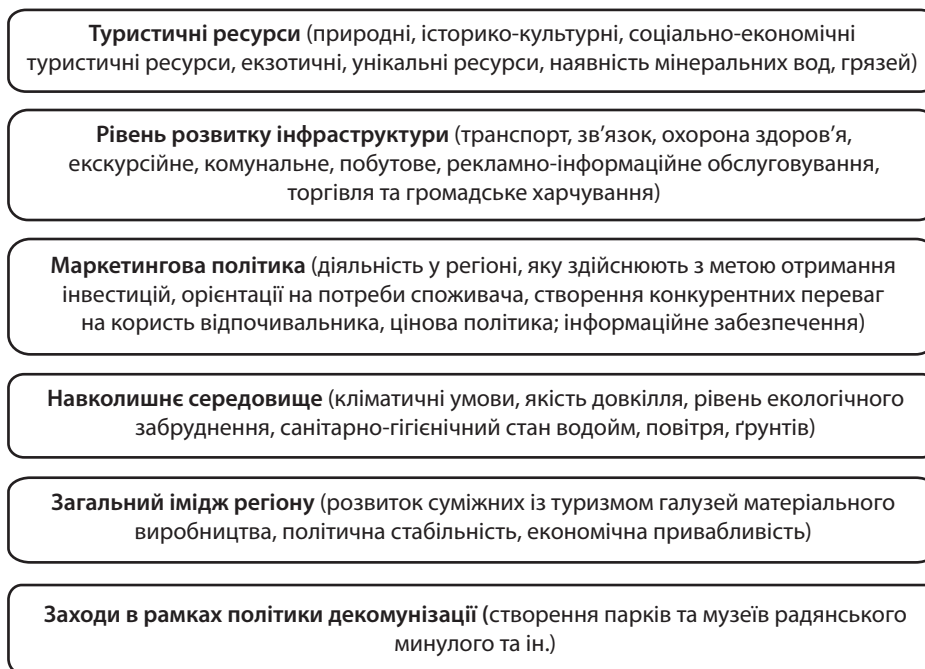

Рис. 1. Чинники формування туристичної привабливості

Джерело: складено за [12].

Україні на постійній основі працює понад 200 тис. осіб і близько 1 млн осіб сезонно [5].

Однак, за даними Світового економічного форуму, Україна наразі використовує менше третини від наявного туристичного та рекреаційного потенціалу. Причина цього, перш за все, полягає в тому, що до останнього часу розвиток туризму розглядався в Україні як другорядний, а дії влади щодо його організаційно-економічної підтримки були безсистемними. У регіонах України розвивався переважно виїзний туризм (що сприяло розвитку іноземних туристичних компаній), частково – «зелений», рекреаційний та культурно-історичний туризм. За експертними оцінками, при повноцінному розкритті українського туристичного потенціалу надходження до бюджетів усіх рівнів можуть становити приблизно стільки ж (близько 10 млрд дол. США на рік), скільки отримують країни, зіставні з Україною за туристично-рекреаційним потенціалом [5].

Діяльність туристичної та рекреаційної сфери в нашій країні визначається Державною стратегією регіонального розвитку до 2020 року, Законом України «Про туризм» [1] та Законом України «Про курорти» [2], у яких регіональну специфіку функціонування сфери туризму встановлено недостатньою мірою. У 2012 р. на розгляд Верховної Ради було внесено проект Закону України «Про землі рекреаційного призначення», в якому регіонам приділено дещо більшу увагу, але його так і не затвердили.

Щоб досягти високого рівня туристичної привабливості та отримати максимальний соціально-економічний ефект, туристичний центр повинен мати сучасну розвинену матеріально-технічну базу туризму та туристичну інфраструктуру. Адже якими б багатими та унікальними не були природні ресурси та історико-культурна спадщина країни чи регіону, без матеріально-

технічної бази та інфраструктури туризму, які б відповідали міжнародним стандартам, не слід очікувати, що туристична індустрія в межах певної території буде отримувати високі прибутки.

Системними проблемами розвитку туристичної та рекреаційної сфери в Україні, на нашу думку, можна назвати такі:

- ✦ проведення на території Донецької та Луганської областей антитерористичної операції (АТО) та тимчасова окупація Кримського півострову. Ці події завдають шкоди розвитку туризму не тільки на вказаних територіях, а й взагалі в'їзному туризму України. Зокрема, за експертними даними, на початок 2015 р., внаслідок проведення АТО, кількість іноземних туристів зменшилася від 30 до 60% залежно від регіону;
- ✦ неналежа охорона історико-культурних пам'яток країни та нерациональне використання довкілля внаслідок недостатньої культури як місцевого населення, так і туристів;
- ✦ відсутність Концепції Державної цільової програми розвитку туризму, оскільки схвалена у 2013 р. була визнана такою, що втратила чинність внаслідок багатьох причин, головна з яких – економія бюджетних коштів;
- ✦ неодноразова трансформація центрального органу виконавчої влади у сфері туризму;
- ✦ невиконання глави 16 «Туризм» Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом на 2014–2017 рр.;
- ✦ недостатня кількість та якість масових заходів, з якими безпосередньо пов'язаний розвиток туризму. Так, за даними Кабінету Міністрів України, заходи з Євро-2012 відвідало приблизно 1,8

млн іноземних туристів, що дозволило Україні заробити на туризмі приблизно 1,5 млрд дол. США. Однак інші подібні заходи лишаються недостатньо прорекламованими та занадто дорогими для відвідувачів, а тому й відносно малочисельними. Наприклад, у 2014 р. «Октоберфест» у м. Київ відвідало менше 10 тис. осіб, більшість з яких були киянами;

- ✦ відсутність ефективної державної підтримки малих і середніх підприємств, які працюють у туристичній та рекреаційній сферах як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях;
- ✦ недостатня реклама вітчизняного туристичного продукту як усередині країни, так і за кордоном;
- ✦ відсутність соціального туризму, що при низькому рівні доходів значної частини населення унеможливає для них такий спосіб відпочинку [5].

Усі вищеперелічені проблеми негативно впливають на потік іноземних туристів у нашій країні, відбулося значне скорочення долі туризму в структурі валового внутрішнього продукту. В уяві потенційних туристів у нашій країні ведуться повномасштабні бойові дії, а відсутність якісних маркетингових заходів у світовому інформаційному просторі лише посилює негативні уявлення про Україну [9, с. 176].

У таких вкрай несприятливих для туристичної галузі умовах було ухвалено Закон про декомунізацію України [3]. Йдеться не просто про зміну ідеологічних символів колишньої держави з тоталітарним режимом, а, передусім, – про наповнення новим змістом тих змін, які відбуваються в нашому суспільстві. Після ухвалення Закону країною пройшла хвиля звернень та обурення від різних громадських і суспільних організацій щодо демонтажу пам'яників та пам'ятних знаків радянської епохи. На їх думку, деякі з цих об'єктів мають високу історичну та культурну вартість. Саме тому вони не можуть вважатися звичайними атрибутами пропаганди комунізму. Але, на думку багатьох вчених-істориків, цей факт не відповідає дійсності.

Почнемо огляд результатів декомунізації з одного з найбільш туристичного міста нашої країни. Звичайно, мова йде про Львів. Потрібно відмітити, що в місті можна лише зрідка натрапити на будинки з комуністичною символікою радянської доби. Багато їх було ліквідовано одразу ж після проголошення України незалежною державою. Для прикладу візьмемо вулиці Городоцьку, Гнатюка та Ярослава Мудрого. На фасаді одного з будинків першої згаданої нами вулиці й досі можемо спостерігати п'ятикутну зірку. Але вона не підпадає під заборону. Окрім цієї незначної деталі, будинок є однією з найновіших пам'яток архітектури Львова, оскільки збудований в стилі «сталінський класицизм». Щодо вулиці Гнатюка, зацікавлену особистість може здивувати наявність на одному з будинків серпа і молота. Але архітекторам відомо, що після механічного усунення цієї символіки виникне необхідність наймати майстрів для реставрації. А це вже витрати бюджетних

коштів. Взагалі місцеві чиновники ще не оголосили навіть остаточний список вулиць, що підлягають перейменуванню. Достовірно відомо, що це будуть вулиці Генерала Карбишева, Козланюка, Комарова та Петровського, який був одним з основних організаторів Голодомору 30-х років ХХ ст.

Перенесемо свою увагу із заходу країни на південь, у м. Запоріжжя. Список перейменованих вулиць і площ, що перемогли на громадських слуханнях, вже є. Нові назви також отримують цілі райони міста, озеро, дамба і навіть острови – загалом 117 об'єктів. А ось щодо головного проспекту, який носив ім'я Леніна, більшістю голосів перемогу отримав «Козацький», що, на нашу думку, дуже символічно, знаючи історію славного міста Запоріжжя. Однак не все так швидко і легко складається відносно всіх об'єктів. Наприклад, у Ленінському районі міста мешканці запропонували одну з вулиць перейменувати на честь українського гумориста П. Ребра. Але спеціально зібрана комісія вважає, що така назва вулиці повинна бути саме в центрі Запоріжжя. Також райони міста не можуть визначитися, в якому з них має бути вулиця, названа на честь Богдана Ступки [4].

Розглянемо також приклад м. Дніпро. Тут одразу ж було складено список об'єктів та вулиць, що підпадають під дію Закону «Про декомунізацію». До таких віднесено меморіальні дошки, монументи, обеліски та стели, бронеплатформа, зведена за часів Громадянської війни 18-20-х років минулого століття. На відміну від досвіду багатьох міст країни, де демонтовані об'єкти не становлять цікавості ані населенню, ані владі, у Дніпрі пам'ятники радянського періоду встановлять на одній території та відкриють тематичний парк-музей. Туристична привабливість міста, на думку владних органів, підвищиться завдяки регулярному проведенню в місті фестивалів та багатьох інших знакових заходів. Наприклад, нещодавно відбулися «Interpipe TechFest», «Самар-Дніпро-Фест» і «Джаз на Дніпрі». Усе вищеперелічене, на нашу думку, будує основу для нової туристичної моделі міста, яка зробить його ще більш привабливим як для гостей з інших міст та областей, так і для іноземних туристів.

У рамках побудовання нової концепції розвитку туризму наразі в розробці знаходиться два проекти. Перший – це реконструкція Богородицької фортеці. Її залишки розташовані в Самарському районі міста. У результаті ця фортеця має перетворитися в масштабний етнопарк і стати історичним центром Дніпра. На території заплановано розмістити арт-галерею, музею, ресторани в українському стилі, готельний комплекс, відбудувати історичні будови XVII–XVIII століть. Ще однією атракцією фортеці має стати комфортно обладнана зона доступу до археологічних розкопок. На думку авторів проекту, для реалізації проекту знадобиться щонайменше кілька років.

Другий проект – це згадуваний нами вище парк радянського періоду. Об'єкт заплановано розмістити в Парку Дружби. Для більшої зацікавленості туристів тут планують зібрати не тільки демонтовані пам'ятники, але й ретро-авто, відкрити сувенірні лавки, майданчик для

підніжка та спортивну зону і навіть створити реконструкцію табору ГУЛАГ.

Під декомунізацію в Харкові потрапляє близько 200 топонімів. З деякими з них не виникло проблем – вулицям вирішили повернути нейтральні назви. Вулиця Леніна стане Шатилівською (по неофіційній назві мікрорайону), Комсомольське шосе – Григоровським (поруч Григорівський бор). Дещо ніяково вийшло з нобелівським лауреатом з економіки, який на початку 1900-х навчався і жив у Харкові. Вулицю Ревкомівську жителі центрального Дзержинського району не захотіли переіменувати у вулицю Саймона Кузнеця.

Відповідальний секретар топонімичної комісії міськради запропонував перейменувати Дзержинський район на ... Дзержинський. Тільки, мовляв, називатися він після декомунізації буде на честь рідного брата «залізного Фелікса», невролога Владислава Едмундовича Дзержинського. Та ж історія з Фрунзенським районом – його перейменовано на честь сина радянського воєначальника – Тимура Михайловича, Героя Радянського Союзу, льотчика-винищувача, який народився в Харкові. Жовтневий район стане Жовтневим, оскільки саме в жовтні Україну звільнили від німецьких загарбників. Але деякі варіанти не такі однозначні з точки зору історії міста. Так, провулок Спартаківський в центрі міста пропонують назвати Покровським. Виявилось, і туди дотяглася комуністична рука, оскільки «Спартак» – це група, зародок майбутньої Комуністичної партії Німеччини, до неї входила і Роза Люксембург [4].

Що стосується так широко та часто обговорюваного в ЗМІ населеного пункту Горішні Плавні на Полтавщині, то блогери у соцмережах пропонують зробити їх такою собі Меккою для національно-патріотичного туризму. Місто Іллічівськ після довгих дебатів вирішено перейменувати. Городянам запропонували безліч варіантів, серед яких є і Чорноморськ, і Порто-Франко, і Геліос, і навіть Саус Парк. Усе ж таки було підтримано географічно виправдану назву Чорноморськ. У нашій країні це ще одна перлина біля моря, легенда – завдяки безсмертному твору «Золоте теля» Ільфа і Петрова. Отже, туристично привабливих місць у нашій країні завдяки декомунізації лише побільшало, що не може не втішати.

ВИСНОВКИ

Ситуація, що склалася наразі в нашій державі, потребує рішучих кроків з вирішення проблем туристичної галузі, а насамперед – визначення державної політики у сфері туризму. Розвиток пріоритетних для України в'їзного та внутрішнього туризму можливий лише за умови податкового і фінансового стимулювання експорту туристичних послуг та вітчизняних туроператорів, які провадять ці види діяльності. Об'єднання зусиль органів державної влади, представників туристичного бізнесу та інституцій громадянського суспільства стане основою для популяризації України у світі.

Обравши своїм стратегічним курсом інтеграцію до структур Європейського Союзу, Україна має виконати ряд умов, серед яких не останнє значення займає забезпечення стабільного розвитку регіонів. Це є одним

із принципів Декларації щодо регіоналізму, ухвалені Асамблеєю Європейських регіонів у 1996 р. [6], де вказано, що регіони мають взяти на себе відповідальність у галузях економіки, культури й туризму. Таке положення відтворене також у Європейській хартії місцевого самоврядування. Отже, наша держава повинна привести інституційні механізми розвитку туризму у відповідність до тих, що використовуються у країнах ЄС.

Заходи щодо підвищення туристичної привабливості регіонів нашої країни повинні формуватися за такими напрямками:

- ✦ розробка нових туристичних маршрутів та вдосконалення вже існуючих;
- ✦ пошук і впровадження нових технологій в туристичну галузь;
- ✦ гарантування туристам високої якості обслуговування та сервісу;
- ✦ бережливе використання природних ресурсів та історико-культурних пам'яток і підвищення їх туристичної привабливості;
- ✦ реконструкція матеріально-технічної бази та модернізація об'єктів туризму;
- ✦ створення сучасної розгалуженої інфраструктури туризму;
- ✦ забезпечення туризму якісною рекламою не тільки на національному, але й на міжнародному рівнях;
- ✦ якісне інформаційне забезпечення туристичної галузі;
- ✦ сприяння інтенсивному розвитку сфери розваг як суміжної з туризмом галузі;
- ✦ підготовка силами провідних вищих навчальних закладів висококваліфікованих кадрів для галузі.

Що стосується впливу декомунізації на туристичну привабливість адміністративно-територіальних одиниць нашої країни, то він, на наш погляд, стає відчутним поступово, але з позитивного боку. Це пов'язано, перш за все, зі створенням у багатьох містах парків та музеїв радянського минулого, що надзвичайно приваблює іноземних туристів. Також позитивним впливом є розвиток внутрішнього туризму в такі декомунізовані міста та містечка, як Горішні Плавні на Полтавщині, що мають давню козацьку історію, а також новостворений Чорноморськ Ільфа та Петрова.

На прикладі міста Дніпро бачимо активний розвиток туристичної інфраструктури, який став наслідком і політичних перетворень у країні. Зокрема, планується започаткування декількох фестивалів, відкриття нових музеїв та парків, у тому числі радянського минулого. Отже, можемо зробити висновок, що декомунізація позитивно впливає на туризм у нашій країні, оскільки приваблює до новостворених артефактів та перейменованих міст і селищ як внутрішніх, так і зовнішніх туристів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про туризм» № 324/95-ВР від 15 вересня 1995 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>

2. Закон України «Про курорти» № 2026-III від 05 жовтня 2000 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>

3. Закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» № 317-19 від 08.08.2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/317-19>

4. Декомунізація: радянські назви отримали новий сенс. URL: <https://ukr.media/politics/247492/>

5. Економіка регіонів у 2015 році: нові реалії і можливості в умовах започаткованих реформ. Аналітична доповідь. URL: http://www.niss.gov.ua/public/File/2015_nauk_an_rozrobku/ekon_reg.pdf

6. European Charter for Sustainable Tourism in Protected Areas. URL: <http://www.europarc.org/nature/european-charter-sustainable-tourism/>

7. Кузик С. П. Географія туризму: навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 271 с.

8. Музиченко-Козловська О. В. Економічне оцінювання та регулювання туристичної привабливості території: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.02.03. Львів, 2007. 21 с.

9. Малахова Л. В. Пріоритетні шляхи забезпечення конкурентоспроможності туристичної сфери України. *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна*. Сер.: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2014. № 1144, Т. 1. С. 175–179.

10. Омущ М. О. Стратегія диверсифікованого розвитку туристського комплексу в регіональній економіці на прикладі Йорданії: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.10.03. Харків, 2003. 19 с.

11. Славин В. В. Туристическая привлекательность региона: понятие, содержание, основные принципы формирования. *Вопросы управления*. 2013. Вып. 22. URL: <http://vestnik.uapa.ru/ru/issue/2013/01/14/>

12. Ушакова Е. О., Вдовин С. А. Определение туристкой привлекательности региона по величине потенциала ресурсов развития туризма. *Современные проблемы науки и образования*. 2014. № 1. URL: www.science-education.ru/115-12214

REFERENCES

“Dekomunizatsiia: radianski nazvy otrymaly novyi sens” [Decommunization: the Soviet name got a new meaning]. <https://ukr.media/politics/247492/>

“Ekonomika rehioniv u 2015 rotsi: novi realii i mozhlyvosti v umovakh zapochatkovanykh reform. Analitychna dopovid” [The regional economy in 2015: new realities and opportunities in the conditions of the initiated reforms. Analytical report]. http://www.niss.gov.ua/public/File/2015_nauk_an_rozrobku/ekon_reg.pdf

“European Charter for Sustainable Tourism in Protected Areas”. <http://www.europarc.org/nature/european-charter-sustainable-tourism/>

Kuzyk, S. P. *Heohrafiia turizmu* [The geography of tourism]. Kyiv: Znannia, 2011.

[Legal Act of Ukraine] (2000). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/317-19>

[Legal Act of Ukraine] (1995). <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>

Muzychenko-Kozlovskaya, O. V. “Ekonomichne otsiniuvannya ta rehuliuuvannya turystychnoi pryvablyvosti terytorii” [Economic evaluation and regulation of tourist attractiveness of the territory]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.02.03*, 2007.

Malakhova, L. V. “Priorytetni shliakhy zabezpechennia konkurentospromozhnosti turystychnoi sfery Ukrainy” [The priority ways of ensuring the competitiveness of the tourist sphere of Ukraine]. *Visnyk KhNU im. V. N. Karazina*. Serii: Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm vol. 1, no. 1144 (2014): 175-179.

Omush, M. O. “Stratehiia dyversyfikovanoho rozvytku turystskoho kompleksu v rehionalnii ekonomitsi na prykladi Iordanii” [The strategy of diversified development of tourist complex in the regional economy on the example of Jordan]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.10.03*, 2003.

Slavin, V. V. “Turisticheskaya privlekatelnost regiona: poniatye, sodержaniye, osnovnyye printsipy formirovaniya” [Tourist attractiveness of the region: the concept, content, main principles of formation]. *Voprosy upravleniya*. <http://vestnik.uapa.ru/ru/issue/2013/01/14/>

Ushakova, Ye. O., and Vdovin, S. A. “Opredeleniye turistkoy privlekatelnosti regiona po velichine potentsiala resursov razvitiya turizma” [The definition of tourist attractiveness of the region's largest potential tourism resources development]. *Sovremennyye problemy nauki i obrazovaniya*. www.science-education.ru/115-12214